

Komunikat Biskupa Tarnowskiego w sprawie Wigilii Paschalnej

„Oto noc, w której Chrystus skruszywszy więzy śmierci, zwycięski wstaje z grobu...”

Exsultet

Księżę Proboszczu, Księża Katecheci i Wikariusze!

W nawiązaniu do wizyty *ad limina apostolorum* i spotkania z kard. F. Arinze, prefektem Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, który postulował m.in. uporządkowanie w diecezjach w Polsce sprawy *Triduum Sacrum*, przesyłam do wiadomości i wykonania niniejsze uwagi. Uwzględniono w nich także ustalenia podjęte przez Księży Dziekanów naszej diecezji na sesji w roku 2005:

1. Rozpoczęliśmy okres Wielkiego Postu, czas przygotowania do przeżywania Świąt Paschalnych. Już za kilka tygodni będziemy uczestniczyć w Świętym Triduum Paschalnym, które jest szczytem celebracji Tajemnicy Odkupienia całego roku liturgicznego. Jego kulminacyjnym momentem jest Wigilia Paschalna, uważana za „*matkę wszystkich świętych Wigilii. W czasie tej Wigilii Kościół czuwając oczekuje zmartwychwstania Chrystusa i celebrowanie to zmartwychwstanie przez sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego*”¹.

Dlatego sprawą ważną jest staranne przygotowanie liturgii tych najświętszych i najważniejszych dni w ciągu całego roku liturgicznego, by „*największe tajemnice odkupienia były lepiej odprawiane, a wierni mogli w nich uczestniczyć z większym pożytkiem*”².

Niektóre zasady doktrynalne i pastoralne oraz normy dotyczące Wielkiego Tygodnia, zawarte w liście „*O przygotowaniu i obchodzeniu świąt paschalnych*”, wydanym 16 stycznia 1988 roku przez Kongregację ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, zostały przypomniane w ubiegłych latach. Trzeba jednak, przygotowując liturgię Triduum Sacrum, nieustannie do nich wracać.

2. Jedną z najbardziej lekceważonych zasad liturgii Wigilii Paschalnej jest samo przenoszenie jej celebrowania na godziny późnego popołudnia czy wczesnego wieczoru.

We wspomnianym dokumencie Kongregacji czytamy na ten temat: „*Wszystkie obrzędy Wigilii Paschalnej odbywają się w nocy; nie wolno ich rozpoczynać, zanim nie zapadnie noc, a należy je zakończyć przed świtem dnia niedzielnego. Tę zasadę należy ściśle interpretować. Wyklucza się przeciwne tej zasadzie nadużycia i zwyczaje tu i ówdzie spotykane, według których Wigilię Paschalną odprawia się o tej godzinie, o jakiej antycypuje się msze niedzielne*”³.

W naszej diecezji już w ubiegłym roku kolegium Księży Dziekanów uznało, że w sprawie celebracji Wigilii Paschalnej trzeba postępować zgodnie ze wskazaniem zawartym w cytowanym dokumencie, a więc we wszystkich kościołach, gdzie jest celebrowana Wigilia Paschalna, wprowadzić postulowaną porę jej rozpoczęcia. Ustalono wtedy, że od Wielkiego Tygodnia roku 2006 zostanie wprowadzona w całej diecezji obligatoryjnie, jednolita praktyka.

¹ List okólny Kongregacji Kultu Bożego „O przygotowaniu i obchodzeniu świąt paschalnych” n. 77.

² Tamże n. 5.

³ Tamże n. 78.

Przypominam więc o tym ustaleniu i nadaję mu walor obowiązującej normy. Wigilię Paschalną należy rozpocząć, zgodnie z praktyką kościoła katedralnego, o godzinie 21.00.

W związku z tym proszę, aby odpowiednio wcześniej przygotować wiernych do koniecznych zmian poprzez właściwe wyjaśnienie i pouczenie.

Trzeba pamiętać, że jedyną drogą do przezwyciężenia oporów, przyzwyczajęń czy nawet świadomej kontestacji norm liturgicznych Kościoła jest pogłębiona formacja i studium nad tajemnicą Triduum Paschalnego, a zwłaszcza nad sprawowaniem liturgii Wigilii Paschalnej. Dlatego też apeluję do duszpasterzy, a zwłaszcza Księży Proboszczów i Administratorów, by w poczuciu odpowiedzialności za dobre przygotowanie wiernych do udziału w obrzędach tych świętych dni uczynili wszystko, aby pogłębić przeżywanie tajemnic Misterium Paschalnego. Należy nade wszystko zachęcać wiernych, aby gremialnie, całymi wspólnotami rodzinnymi uczestniczyli w liturgii Wigilii Paschalnej.

Liturgię Wigilii Paschalnej należy traktować integralnie i w żadnym wypadku nie wolno przenosić procesji rezurekcyjnej na godzinny poranne, oddzielając ją sztucznie od liturgii Wigilii Paschalnej.

3. Przypominam także, zgodnie ze wskazaniami dokumentu Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, aby zadbać o staranne przygotowanie odpowiedniej liczby służby liturgicznej, komentarzy liturgicznych wyjaśniających znaczenie i symbolikę obrzędów liturgii Triduum oraz właściwych śpiewów. Niech w przygotowanie liturgii Wielkiego Tygodnia, a zwłaszcza Wigilii Paschalnej włączą się członkowie ruchów i stowarzyszeń oraz grup apostołskich, działających w parafii.

Bardzo ważne są w liturgii znaki, niech więc płomień ogniska, które się poświęca na początku Wigilii i od którego zapala się paschał, będzie taki, aby rzeczywiście rozpraszał ciemności nocy; paschał niech będzie godny tego, co oznacza, a oznacza Chrystusa, a więc nowy, okazały, jaśniejący pięknem. Ma to być paschał – świeca, a nie tchnąca kiczem atrapa, niegodna imienia znaku tajemnicy męki, śmierci i zmartwychwstania Chrystusa.

Należy wystrzegać się pośpiechu i skracania. Wigilia oznacza czuwanie, a więc czas spędzony w spokoju, na medytacji i modlitwie. Zasadniczą część Wigilii stanowiło zawsze czytanie Pisma Świętego, dlatego nie należy bez poważnej przyczyny redukować liczby czytań biblijnych, nie należy pomijać homilii, zwłaszcza wobec tak wielkiego Misterium będącego przedmiotem celebracji.

Pośród uwag o charakterze pastoralnym dokument watykański podaje też taką, iż w ogłoszeniach duszpasterskich nie należy zapowiadać Wigilii Paschalnej jako liturgii wielkosobotniej. Lepiej jest już powiedzieć, że Wigilia Paschalna będzie miała miejsce w Wielką Noc Zmartwychwstania Pańskiego.

Na trud przygotowania liturgii Wielkiego Tygodnia, odnawiania i pogłębiania świadomości paschalnej, Duchowieństwu, Osobom konsekrowanym i Wiernym świeckim udzielam pasterskiego błogosławieństwa.

† Wiktor Skworc
BISKUP TARNOWSKI

Tarnów, 2006.03.20, w uroczystość św. Józefa.